



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Evy Pechové a soudců Mgr. Gabriely Bašné a Mgr. Martiny Weissové v právní věci

žalobců:

- a) **Obec Hojkov**, se sídlem: Hojkov 64, 58805 Dušejov
 - b) **Městys Nový Rychnov**, se sídlem: Nový Rychnov 87, 39404
Nový Rychnov
 - c) **Obec Milíčov**, se sídlem: Milíčov 56, 58805 Dušejov
 - d) **Obec Cejle**, se sídlem: Cejle 100, 58851 Batelov
 - e) **2. Alternativa, zapsaný spolek**, IČ: 22894942, se sídlem:
Nový Svět 78, 58851 Dolní Cerekev
- všichni zastoupeni advokátem Mgr. Pavlem Douchou, evid.číslo
ČAK: 14553, se sídlem: Mezibranská 7, 11000 Praha 1

proti

Ministerstvo životního prostředí, se sídlem: Vršovická 1442/65,
10010 Praha 10

žalovanému:

za účasti:

- I) **Správa úložišť radioaktivních odpadů**, se sídlem:
Dlážděná 6, 11000 Praha 1
- II) **Calla – Sdružení za záchranu prostředí, zapsaný spolek**, IČ: 62536761, se sídlem: Fráni Šrámka 1168/35,
37001 České Budějovice

o žalobě proti rozhodnutí ministra životního prostředí ze dne 13. 9. 2015 č. j. 2994/M/15, 61870/ENV/15

takto:

- I. Žaloba se **zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Osoby zúčastněné na řízení **nemají** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobou podanou ke zdejšímu soudu dne 9. 11. 2015 žalobci napadli rozhodnutí žalovaného uvedené v záhlaví tohoto rozhodnutí, kterým ministr životního prostředí zamítl rozklad a potvrdil rozhodnutí Ministerstva životního prostředí ze dne 24. 10. 2014 č. j. 1738/560/13, 67666/ENV/13, kterým bylo na základě žádosti Správy úložišť radioaktivních odpadů (dále jen „SÚRAO“) podané dne 25. 9. 2013 stanoveno průzkumné území Hrádek pro zvláštní zásahy do zemské kúry pro realizaci geologických prací s cílem zjištění vhodných geologických strukturních, geomechanických, geochemických a hydrogeologických podmínek pro možnost vybudování podzemního úložiště vyhořelého jaderného paliva a ostatních radioaktivních odpadů – etapa vyhledávání.

II. Obsah žaloby

2. Žalobci namítali, že SÚRAO podala žádost o stanovení průzkumného území v rozporu s § 26 odst. 4 zákona č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon), neboť před podáním žádosti nezískala souhlas obcí se zapojením do výběru lokality, jak stanoví Plán činnosti a rozpočet Správy úložišť radioaktivních odpadů na rok 2013, tříletý plán a dlouhodobý plán (dále jen „Plán činnosti na rok 2013“). Žádost byla podána též v rozporu s usnesením vlády č. 955 ze dne 20. 12. 2012, kterým byl předmětný plán činnosti schválen, neboť SÚRAO je co by organizační složka státu usneseními vlády vázána. Obě rozhodnutí správních orgánů jsou nepřezkoumatelná pro nedostatek důvodů. Ministr životního prostředí se nezabýval nutností postupu podle § 30 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění rozhodném (dále jen „správní řád“) a nebyla vypořádána ani námitka žalobců, že z jednání naplňujícího skutkovou podstatu správního deliktu dle § 41 písm. f) atomového zákona nemůže vyplynout právně závazný úkon vedoucí k zahájení správního řízení. Dle žalobců nemůže obstát závěr správních orgánů, že SÚRAO sice podala žádost v rozporu s Plánem činnosti na rok 2013, ale v souladu s předmětem své činnosti vymezené v § 26 odst. 3 atomového zákona a čl. 3 odst. 2 Statutu SÚRAO; citovaná ustanovení totiž stanoví předmět činnosti a neupravují, jakým způsobem má být tato činnost vykonávána. Pokud tedy Plán činnosti na rok 2013, který je zakotven v § 26 odst. 4 atomového zákona, stanovuje přísnější podmínky, pak musí mít tyto podmínky přednost před obecným vymezením činnosti SÚRAO dle § 26 odst. 3 téhož zákona.

3. Dále žalobci namítali, že žádost SÚRAO nemůže obstát, neboť v rozporu s § 4 odst. 2 písm. e) zákona č. 62/1988 Sb., o geologických pracích, ve znění rozhodném (dále jen „geologický zákon“), neuvádí jasně a srozumitelně základní informace, na základě kterých měl žalovaný o stanovení průzkumného území Hrádek rozhodnout. Ze žádosti není zřejmé, pro jakou etapu prací má být průzkumné území stanoveno; popis prací je uveden pouze pro etapu vyhledávací, ačkoli se v některých částech žádosti hovoří i o etapě geologicko-průzkumné. Při ústním jednání SÚRAO zúžilo svou žádost toliko na etapu vyhledávací. Ministr se v žalobou napadeném rozhodnutí nezabýval, zda zúžením žádosti při ústním jednání nebyli žalobci zkráceni na svých právech a zda neměl žalovaný postupovat podle § 45 odst. 2 správního řádu – tzn. vyzvat SÚRAO k odstranění vad žádosti. Žalovaný tedy zatížil své rozhodnutí vadou nepřezkoumatelnosti.
4. Žalobci tvrdili, že došlo k porušení § 17 správního řádu, neboť spis neobsahuje veškerá podání, písemnosti a další dokumenty vztahující se k předmětnému řízení. Žalovaný vedl správní spis toliko jako evidenci odkazů na internetové stránky SÚRAO. Podle judikatury Nejvyššího správního soudu je však obsah internetových stránek proměnlivý v čase a „pokud tedy správní orgán nezachytí stav internetové stránky, kterou vzal v potaz pro své rozhodování, ať již tiskem nebo uložením na elektronický nosič dat, znemožní tak v podstatě správnímu soudu úkol vycházet při přezkumu rozhodnutí ze skutkového stavu, který tu by v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Není totiž žádná záruka, že informace na určité internetové stránce budou v okamžiku soudního přezkumu odpovídat informacím, které na určité internetové stránce byly v okamžiku správního rozhodnutí“. Žalobci dále namítali porušení svých práv na vyjádření se k podkladům rozhodnutí. Specifikovali, které dokumenty na internetových stránkách nenalezli – jednalo se o Koncepti nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým jaderným palivem z ČR ve verzi z roku 2002 (dále jen „Koncepte nakládání s radioaktivními odpady“), usnesení vlády č. 487/2002 Sb. a Plán činnosti a rozpočet Správy úložišť radioaktivních odpadů na rok 2014 (dále jen „Plán činnosti na rok 2014“). Ministr se v napadeném rozhodnutí dostupností těchto dokumentů nezabýval a pouze poznamenal, že žalobci ve svých podáních blíže neurčené dokumenty podrobně komentovali. Takové vypořádání námitek je dle žalobců nepřezkoumatelné. Žalobci doplnili, že skutečnost, zda se k podkladům dostali „svou cestou“ či nikoliv nemůže na uvedené vadě řízení nic změnit; nelze totiž předvídat, zda žalobci skutečně vycházeli ze stejné verze dokumentů, jaké měl k dispozici žalovaný.
5. Žalobci rovněž namítali, že žalovaný nesprávně posoudil váhu různých aspektů veřejného zájmu ve věci. Při posouzení otázky veřejného zájmu měl žalovaný dle nich vybočit z mezí správního uvážení. Žalobci poukázali na výsledky provedených prací v rámci projektu GeoBariéra, které byly prováděny za stejným účelem, na výsledky leteckých geofyzikálních průzkumů a pozemních měření, na předběžnou studii proveditelnosti záměru (vybudování hlubinného úložiště) a na studii Ověření plošné a prostorové lokalizace hlubinného úložiště Blatno-Hrádek; provádění dalších prací etapy vyhledávání je proto nadbytečné a nevhodné. Žalovaný musí přihlížet ke skutečnosti, zda nedochází ke zjevně nevhodnému využívání veřejných prostředků, a pokud ano, průzkumné území nestanovit a žádost zamítnout. Žalobci se neztotožnili s názorem ministra, že k veřejnému zájmu (spočívajícím v nesouhlasu obyvatel obcí Hojkov, Milíčov, Cejle a Nový Rychnov s realizací geologického průzkumu) nebylo možno přihlídnout, neboť pokud by nebylo možné z důvodu tohoto veřejného zájmu žádosti SÚRAO vyhovět, nemohla by být již lokalita nijak dále prozkoumávána. Žalobci konstatovali, že vláda deklarovala v Plánu činnosti na rok 2013 veřejný zájem na ochraně těch lokalit, u nichž nebyl dán souhlas obcí, přičemž tento veřejný zájem měl převýšit zájem na dalším průzkumu v lokalitě Hrádek. Neztotožnili se s ministrem, který uzavřel, že obce mají v řízení právo účastníka řízení, nikoli právo veta, a že na základě nesouhlasu obce nelze zamítnout žádost SÚRAO, neboť by tím byla zmařena možnost provést geologické práce. Žalobci namítali, že v žádosti není posouzen vliv záměru na podmínky zvláště chráněných druhů živočichů a rostlin vyskytujících se v lokalitě. Názor ministra, který tuto námitku odmítl s tím, že geologické práce nebudou spojeny se zásahem do

pozemku, neobstojí, neboť průzkumné práce mohou biotopy a chráněná území ovlivnit například rušením v souvislosti s pohybem v lokalitě. Žalobci dále namítali porušení základních zásad činnosti správních orgánů ze strany SÚRAO, jejichž dodržování představuje veřejný zájem. SÚRAO dle žalobců nedodrželo zásadu zákonnosti, neboť při podání žádosti o stanovení průzkumného území jednalo v rozporu s tehdy platným a účinným Plánem činnosti na rok 2013. Ministr měl nesprávně posoudit otázku, že se na SÚRAO nevztahují základní zásady činnosti správních orgánů.

6. Žalobci namítali, že nashromážděné podklady neprokazují veřejný zájem na stanovení průzkumného území. Žalovaný odkazoval na § 26 atomového zákona, dle kterého Česká republika, která převzala odpovědnost za ukládání radioaktivních odpadů, zřídila pro zajištění činností s tím spojených SÚRAO; dle žalobců však citované ustanovení ukládá SÚRAO postupovat v souladu s Plánem činnosti na rok 2013. K poukazu žalovaného na Společnou úmluvu o bezpečnosti při nakládání s vyhořelým palivem a o bezpečnosti při nakládání s radioaktivními odpady z roku 1997 (dále jen „Společná úmluva“) žalobci namítali, že úmluva nepřikazuje, jakým způsobem má být bezpečnost nakládání s radioaktivními odpady zajištěna, její užití jako podklad pro doložené veřejného zájmu je tak nepřijatelné. Ministr s námitkou žalobců v zásadě souhlasil, avšak s přihlédnutím ke směrnici Rady 2011/70/Euratom ze dne 19. 7. 2011, kterou se stanoví rámec Společenství pro odpovědné a bezpečné nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem, (dále jen „Směrnice Euratom“), dovedil povinnost České republiky zajistit nakládání s radioaktivními odpady pomocí hlubinného úložiště. Správní orgány měly dle názoru žalobců zkoumat, zda je dán důvod pro nezbytnost vybudování hlubinného úložiště na území České republiky v lokalitě Hrádek a zda tato skutečnost převyšuje zájem na uložení nebezpečného opadu do hlubinných úložišť umístěných na vhodných místech v jiných státech; ministr však tuto námitku nerefletoval. Žalovaný dále poukazoval na Koncepti nakládání s radioaktivními odpady, podle které se považuje za nejreálnější variantu zneškodnění vyhořelého paliva a vysoce aktivních odpadů uložení v hlubinném úložišti, přičemž do roku 2015 mají být do územních plánů obcí zapracovány dvě lokality pro vybudování hlubinného úložiště. Podle žalobců je tak stanovení průzkumných území pro sedm kandidátních lokalit v rozporu s touto koncepcí i jejím harmonogramem. Zájem na vybudování hlubinného úložiště v konkrétním časovém rozsahu vyjádřený v Koncepti nakládání s radioaktivním odpadem nemůže být nahrazen v rámci zcela jiného dokumentu – Plánu činnosti na rok 2014, který upravuje toliko činnost SÚRAO. Podle názoru žalobců musí být slovní spojení „účast dotčených obcí“ vyjádřené v Politice územního rozvoje schválenou usnesením vlády č. 929 ze dne 20. 7. 2008 (dále jen „Politika územního rozvoje“), která přikazovala vybrat dvě nejvhodnější lokality pro realizaci hlubinného úložiště, a to za účasti dotčených obcí, vykládáno tak, že je třeba souhlasu těchto obcí. Nelze rovněž souhlasit s ministrem, že citované usnesení vlády bylo překonáno, neboť usnesení vlády č. 985 ze dne 18. 12. 2013 se nedotýkalo předmětné Politiky územního rozvoje ani jejího obsahu a ani nenahrazovalo usnesení vlády, kterým byl schválen Plán činnosti na rok 2013. Žalobci dále namítali, že ministr nerefletoval jejich námitku, že se měl žalovaný podrobně zabývat otázkou, zda není ve veřejném zájmu ukládat radioaktivní odpad na území jiných států; rozhodnutí je tak nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Žalobci mají za to, že z účinné účasti veřejnosti na rozhodování o nakládání s vyhořelým palivem plyne, že nesouhlas obcí bude reflektován ve znění výrokové části rozhodnutí nebo bude patřičně odůvodněn; v daném případě se však neudála ani jedna z možných variant.

III. Vyjádření žalovaného

7. Žalovaný ve vyjádření k podané žalobě doručeném zdejšímu soudu dne 11. 12. 2015 navrhl soudu, aby žalobu jako nedůvodnou zamítl. Odkázal na zákonná ustanovení a konstatoval, že pokud byla SÚRAO zákonem svěřena výstavba úložišť radioaktivních odpadů, pak musí mít

logicky možnost činit úkony k této výstavbě směřující, tzn. oprávnění podat žádost směřující k nalezení vhodné lokality pro vybudování hlubinného úložiště; ani Plán činnosti na rok 2013, ani atomový zákon přitom žádné další podmínky nestanoví. Žalovaný má za to, že způsob, jakým žalobci interpretují atomový zákon ve spojení s Plánem činnosti, je účelový a nesprávný. Žalovaný uvedl, že z komplexního obsahu žádosti je zcela zjevné, že jejím předmětem je pouze etapa vyhledávání a skutečnost, že se v daném případě jedná pouze o etapu vyhledávání, vyplývá i z protokolu o ústním jednání konaném dne 24. 6. 2014; žalobci nemohli být nijak zkráceni na svých právech a nebyl žádný důvod k postupu podle ustanovení § 45 odst. 2 správního řádu. Dále žalovaný uvedl, že ze žaloby není zřejmé, k jakým dokumentům se žalobci nemohli vyjádřit. Skutečnost, že SÚRAO na svých internetových stránkách zveřejnila i další dokumenty, nelze považovat za vadu řízení. Ohledně žalobci namítaného nesprávného posouzení aspektů veřejného zájmu ve věci žalovaný uvedl, že zájem na hospodárnosti a efektivitě nakládání s veřejnými prostředky je zajištěn; vytipované lokality budou nejprve prozkoumány a teprve poté bude rozhodnuto, která z nich je nejvhodnější pro vybudování hlubinného úložiště. Veřejný zájem vyjádření v referendech obcí Hojkov, Milíčov, Cejle a Nový Rychnov žalobci nepřipustně absolutizují a nadřazují jej nad zájem na vybudování hlubinného úložiště; otázka vybudování hlubinného úložiště nespadá do samostatné působnosti obcí, a proto referendum obce o takové otázce může mít pouze konzultativní povahu s tím, že žalovaný názor obcí vyjádřený v referendech nepodceňuje, ale názor obcí nelze považovat za zájem převyšující zájem na vybudování hlubinného úložiště. Daná lokalita byla rovněž vybrána tak, aby zájmy ochrany přírody a krajiny byly dotčeny v nejnižší možné míře. Žalovaný poznamenal, že veřejný zájem na stanovení průzkumného území a na případném následném vybudování hlubinného úložiště byl v napadeném rozhodnutí prokázán.

IV. Replika a další vyjádření žalobců

8. Žalobci v replice doručené zdejšímu soudu dne 8. 2. 2016 setrvali na svých dosavadních závěrech, zopakovali argumentaci uplatněnou v podané žalobě a některé žalobní námítky konkretizovali. Uvedli zejména, že SÚRAO své oprávnění podat žádost o stanovení průzkumného území v rozporu s komentářovou literaturou neprokazovala, ačkoli měla; statut SÚRAO, byť je všeobecně znám, měl být založen ve správním spise. Jelikož SÚRAO podala žádost, aniž by získala souhlas dotčených obcí, čímž překročila své oprávnění, bylo porušeno ustanovení § 30 odst. 5 správního řádu, neboť SÚRAO neprokázala své oprávnění podat žádost o stanovení průzkumného území. Dle názoru žalobců ani skutečnost, že by byla předmětem činnosti SÚRAO výstavba úložišť radioaktivních odpadů, neopravňuje SÚRAO bez dalšího k jakýmkoliv úkonům s tímto předmětem činnosti souvisejících. V plánu činnosti SÚRAO se uvádí, že teprve po získání souhlasu obcí se zapojením do výběru lokality podá SÚRAO předmětnou žádost o stanovení průzkumného území pro zvláštní zásady do zemské kůry; žalobci odkazují na ustanovení § 26 odst. 4 atomového zákona, dle kterého je SÚRAO povinna při výkonu své činnosti postupovat na základě plánu činnosti SÚRAO. Žalobci vyjmenovali dokumenty, které se jim dohledat nepodařilo a které dokumenty dohledali jen v odlišné verzi. Dle žalobců žalovaný nepřipustně zaměňuje celospolečenský zájem a státní zájem na řešení problematiky vyhořelého jaderného paliva. Společnost nepochybně nemá zájem na vybudování hlubinného úložiště na svém území; stát má oproti tomu zájem na jiné podobě řešení této problematiky. Jako veřejný zájem však může obstát pouze společenský zájem, nikoli zájem státu. Žalovaný byl proto povinen zkoumat, za jakých podmínek by bylo možné radioaktivní odpad ukládat na území jiného státu. Žalobci zdůraznili, že životní prostředí se neskládá pouze z půdní složky, že se chráněné druhy rostlin a živočichů nenacházejí pouze v zemi a že jsou ovlivněni jakýmkoli zásahem do jejich biotopu, který opět nezahrnuje toliko půdní složku. Dle žalobců Česká republika v Koncepti nakládání s radioaktivními odpady jasně stanovila, že pokud nebude harmonogram (dle něhož mají být do

roku 2015 do územních plánů obcí zapracovány dvě lokality pro vybudování hlubinného úložiště) dodržen, je třeba znovu posoudit možnosti jiného řešení situace.

9. V podání doručeném zdejšímu soudu dne 10. 8. 2016 žalobci navrhli doplnění dokazování; předložili soudu tiskovou zprávu Ministerstva průmyslu a obchodu a zprávy internetových serverů, z nichž mají vyplývat závěry podporující žalobní tvrzení o tom, že na průzkumu nebyl dán veřejný zájem.

V. Vyjádření osoby zúčastněné na řízení I)

10. SÚRAO (jakožto osoba zúčastněná na řízení) ve vyjádření k podané žalobě doručeném zdejšímu soudu dne 8. 2. 2016 zdůraznila, že Plán činnosti na rok 2013 předpokládal geologické práce, nikoli pouze etapu vyhledávání, a že jelikož snaha o konsensuální přístup nevedla k výsledku a nedošlo k souhlasu obcí ani na jedné lokalitě, byl tento přístup změněn, přičemž změna strategie byla zohledněna v Plánu činnosti na rok 2014. Žalobci namítaný nesoulad s Plánem činnosti na rok 2013 (pokud bychom jej připustili) byl tedy zhojen nejpozději přijetím Plánu činnosti na rok 2014. Správní orgán byl povinen posuzovat soulad žádosti s plánem činnosti platným v době jeho rozhodování, tj. s Plánem činnosti na rok 2014. Z § 29 odst. 1 atomového zákona vyplývá, že statutárním orgánem SÚRAO je jeho ředitel; pravomoc podat žádost o stanovení průzkumného území je pak zřejmá u § 26 odst. 3 písm. a) atomového zákona. Dle SÚRAO posoudil žalovaný žádost podle jejího obsahu – týká se výlučně etapy vyhledávání. Naopak z obsahu žaloby není zřejmé, jaká náležitost či přílohy žádosti jako podklad pro rozhodnutí ve spisu údajně chyběly. Dostatečným podkladem pro posouzení zákonnosti podané žádosti je prokázání naplnění požadavků § 4 a § 4a geologického zákona; plány činnosti ani jiné strategické dokumenty nejsou nezbytným podkladem pro posouzení naplnění těchto požadavků. Data, která má pořídit geologický průzkum, nelze získat jinak, přičemž bez jejich získání nelze komentovat podklady, které jsou podle atomového zákona nezbytné k prokázání vhodnosti lokality pro ukládání radioaktivních odpadů. SÚRAO doplnila, že v místním referendu se rozhoduje o věcech, které patří do samostatné působnosti obce, avšak tato působnost nezahrnuje záležitosti, které jsou zákony svěřeny správním úřadům jako výkon státní správy. Jelikož otázka záměru hlubinného úložiště do samostatné působnosti nespadá, může mít referendum maximálně konzultativní povahu. Obec musí dle SÚRAO vždy uvést, co konkrétně považují za veřejný zájem a jak by mohl být ohrožen provedením geologických prací; samotné vyslovení nesouhlasu veřejný zájem nezakládá. Slovní spojení „za účasti“ uvedené v Politice územního rozvoje je třeba vykládat tak, že se jedná o zajištění zapojení obcí do daného procesu, nikoli nutnost vyjádření jejich souhlasu. Existence chráněných území v rámci průzkumného území je v geologickém zákoně předvídána a není překážkou jeho stanovení, neboť se předpokládá před zahájením geologických prací zjišťování a řešení střetu zájmů. Nelze rovněž zaměňovat požadavek na zajištění účinné účasti veřejnosti plynoucí ze Směrnice Euratom s právem veta dotčených obcí. SÚRAO navrhla, aby soud podanou žalobu zamítl.
11. SÚRAO ve svém vyjádření k replice žalobců doručeném zdejšímu soudu dne 30. 3. 2016 setrvala na svých již dříve vyslovených stanoviscích. Ve svém vyjádření k návrhu žalobců na doplnění dokazování doručeném zdejšímu soudu dne 6. 12. 2016 uvedla, že považuje navržené důkazy za zcela irelevantní pro projednávanou žalobu, a tudíž neexistuje důvod pro jejich provedení; navíc tyto vznikly až po vydání žalobou napadeného rozhodnutí a nemají žádný vztah k období před vydáním tohoto rozhodnutí, a tedy ani k jeho zákonnosti.

VI. Obsah správního spisu

12. Žádostí podanou dne 25. 9. 2013 požádala SÚRAO žalovaného o stanovení průzkumného území Hrádek pro zvláštní zásady do zemské kůry pro realizaci geologických prací s cílem zjištění

Shodu s prvopisem potvrzuje Sylvie Kosková

vhodných geologických strukturních, geomechanických, geochemických a hydrogeologických podmínek pro možnost vybudování podzemního úložiště vyhořelého jaderného paliva a ostatních radioaktivních odpadů (etapa vyhledávání a geologicko – průzkumná).

13. Z oznámení o zahájení správního řízení ze dne 12. 12. 2013 je patrné, že předmětem správního řízení byla etapa vyhledávání. Z protokolu z ústního jednání ze dne 7. 8. 2014 je zřejmé, že předmětem správního řízení je etapa vyhledávání a případné pokračování geologických prací další etapou bude předmětem nového správního řízení.
14. Rozhodnutím žalovaného bylo v souladu s ustanovením § 4a a § 22a geologického zákona stanoveno průzkumné území Hrádek pro zvláštní zásahy do zemské kůry pro realizaci geologických prací s cílem zjištění vhodných geologických, strukturních, geomechanických, geochemických a hydrogeologických podmínek pro možnost vybudování podzemního úložiště vyhořelého jaderného paliva a ostatních radioaktivních odpadů – etapa vyhledávání; současně žalovaný stanovil podmínky pro provádění geologických prací, jakož i dobu platnosti rozhodnutí do 31. 12. 2016. V odůvodnění žalovaný uvedl, že předmětná žádost obsahuje všechny náležitosti podle geologického zákona, nebyl dán ani žádný důvod pro její zamítnutí. Doplnil, že neexistuje veřejný zájem, který by převýšil zájem na průzkumu lokality za účelem stanovení průzkumného území a následném vybudování hlubinného úložiště.
15. Žalobou napadeným rozhodnutím ministr životního prostředí zamítl rozklad žalobců a potvrdil rozhodnutí žalovaného s tím, že je věcně správné a v souladu s právními předpisy.

VII. Předcházející soudní řízení

16. Městský soud ve věci rozhodl rozsudkem ze dne 7. 11. 2018, č. j. 5 A 190/2015-96, tak že napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení, protože shledal důvodnou jednu z námitek, a to že správní orgány v souzené věci nesplnily svou povinnost zvažovat při poměrování veřejných zájmů podle § 4a odst. 6 geologického zákona již ve fázi žádosti o stanovení průzkumného území nejen míru zájmu na dalším průzkumu, ale i míru zájmu na následném zamýšleném využití dané lokality.
17. Tento rozsudek byl ke kasační stížnosti žalovaného zrušen rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 5. 2020, č. j. 2 As 377/2018-61 (dále jen „*zrušující rozsudek*“).
18. Nejvyšší správní soud totiž dospěl k závěru, že městský soud věc nesprávně posoudil, shledal-li, že správní orgány jsou již ve fázi žádosti o stanovení průzkumného území povinny zvažovat při poměrování veřejných zájmů podle § 4a odst. 6 geologického zákona nejen míru zájmu na dalším průzkumu, ale i míru zájmu na následném zamýšleném využití lokality.

VIII. Posouzení žaloby a rozhodnutí o nákladech

19. Podle § 75 odst. 1 a 2 s. ř. s. soud přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí v mezích uplatněných žalobních bodů a vycházel přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.
20. Soud je podle § 110 odst. 4 s. ř. s. vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí.
21. Soud ve věci rozhodl bez nařízení jednání podle § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „*s. ř. s.*“), jelikož účastníci s tímto postupem souhlasili.
22. Po posouzení věci dospěl soud k závěru, že podaná žaloba není důvodná.
23. Podle § 22a odst. 1 geologického zákona se při vyhledávání a průzkumu území vhodného pro zvláštní zásah do zemské kůry podle zvláštních právních předpisů postupuje obdobně jako podle § 4a a 4b.

24. Podle § 4 odst. 8 geologického zákona platí pro žádost o stanovení průzkumného území pro zvláštní zásah do zemské kůry obdobný postup jako pro vyhledávání nebo průzkum ložisek vyhrazených nerostů.
25. Podle § 34 odst. 1 písm. b) zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), se zvláštními zásahy do zemské kůry podle tohoto zákona rozumí zřizování, provoz, zajištění a likvidace zařízení pro ukládání radioaktivních a jiných odpadů v podzemních prostorech.
26. Podle § 26 odst. 1 věta první atomového zákona pro zajišťování činností spojených s ukládáním radioaktivních odpadů Ministerstvo průmyslu a obchodu zřizuje SÚRAO jako organizační složku státu.
27. Podle § 26 odst. 3 písm. a) atomového zákona je předmětem činnosti SÚRAO příprava, výstavba, uvádění do provozu, provoz a uzavření úložišť radioaktivních odpadů a monitorování jejich vlivu na okolí.
28. Podle § 26 odst. 4 věta první svou činnost vykonává SÚRAO na základě vládou schváleného statutu, rozpočtu a ročního, tříletého a dlouhodobého plánu činnosti.
29. Podle § 4a odst. 6 geologického zákona Ministerstvo žádost o stanovení průzkumného území dále zamítne zejména v případě, že průzkum je v rozporu se státní surovinovou politikou, státní politikou životního prostředí, zájmy obrany státu, zahraničními závazky státu nebo pokud další veřejný zájem převyší zájem na dalším průzkumu a následném využití výhradního ložiska.
30. Předmětem soudního přezkumu v nyní projednávané věci bylo posouzení otázky, zda postupoval žalovaný, resp. ministr životního prostředí v souladu se zákonem, když v lokalitě Hrádek stanovil průzkumné území pro zvláštní zásahy do zemské kůry pro realizaci geologických prací s cílem zjištění vhodných podmínek pro možnost vybudování podzemního úložiště vyhořelého jaderného paliva a ostatních radioaktivních odpadů (etapa vyhledávací).
31. Soud konstatuje, že žalobní námitky se opakují a vzájemně překrývají. Proto soud považuje za dostatečné vypořádat základní žalobní námitky.
32. Žalobní námitka, dle níž byla žádost SÚRAO podána v rozporu s § 26 odst. 4 atomového zákona, neboť před podáním žádosti nezískalo souhlas obcí, je nedůvodná.
33. Podle § 26 odst. 1 atomového zákona zřizuje pro zajišťování činností spojených s ukládáním radioaktivních odpadů Ministerstvo průmyslu a obchodu SÚRAO; podle odstavce 3 téhož ustanovení je pak předmětem její činnosti mimo jiné příprava, výstavba, uvádění do provozu, provoz a uzavření úložišť radioaktivních odpadů a monitorování jejich vlivu na okolí. Podle § 26 odst. 4 atomového zákona vykonává SÚRAO svou činnost na základě vládou schváleného statutu, rozpočtu a ročního, tříletého a dlouhodobého plánu činnosti.
34. K výše uvedenému soud poznamenává, že citovaná ustanovení nelze od sebe separovat, vykládat je odděleně a nezávisle na sobě, jak se o to snaží žalobci. Naopak celý § 26 je nutno interpretovat ve vzájemné souvislosti a návaznosti.
35. Ve shodě s ministrem životního prostředí soud konstatuje, že oprávnění k podání žádosti o stanovení průzkumného území, jejíž náležitosti určuje ustanovení § 4 odst. 2 geologického zákona, vyplývá ze samotného atomového zákona, neboť podání žádosti lze skutečně podřadit pod výkon činnosti spočívající v přípravě úložišť radioaktivních odpadů. Pokud má mít SÚRAO pravomoc v oblasti přípravy či výstavby úložišť radioaktivních odpadů, musí být její součástí též oprávnění podat žádost o stanovení průzkumného území, jejímž smyslem je nalézt lokalitu, která by byla k uložení takových odpadů vhodná. Je tedy nutno konstatovat, že SÚRAO byla oprávněna předmětnou žádost podat.

36. Byť soud souhlasí se žalobci, že SÚRAO byla při podávání žádosti povinna respektovat kromě jiného též Plán činnosti na rok 2013 schválený vládou ve formě usnesení, podle kterého mělo získání souhlasu dotčených obcí předcházet podání žádosti, nelze pominout základní zásadu správního řízení, dle níž je pro rozhodování správního orgánu v prvním stupni rozhodující skutkový a právní stav v době vydání rozhodnutí, což implicitně vyplývá ze správního řádu a explicitně například z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 4. 2011, čj. 1 As 24/2011-79. Uvedená zásada se podle ustálené judikatury (například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2008, čj. 1 As 68/2008-126) uplatní též pro rozhodnutí odvolacího správního orgánu. Vzhledem k tomu, že žalovaný rozhodoval o žádosti SÚRAO v době, kdy byl Plán činnosti na rok 2013 nahrazen Plánem činnosti na rok 2014, který již souhlas obcí s prováděním dané etapy průzkumu nevyžadoval, nebylo možno žádost z tohoto důvodu zamítnout; žalovaný proto postupoval v souladu se zákonem, neboť vada, kterou podaná žádost trpěla, v průběhu řízení odpadla. Dle názoru soudu nejsou plány činnosti rigidní, podléhají vývoji a reagují na změny okolností a na nastalou situaci. Pokud tedy vláda s ohledem na negativní postoj obcí, na jejichž území mělo být průzkumné území stanoveno, vydala nový plán činnosti, který již požadavek na jejich výslovný souhlas neobsahoval, nelze namítat rozpor žádosti s § 26 odst. 4 atomového zákona.
37. Ministru nelze klást k tíži, že se nezabýval postupem podle § 30 odst. 5 správního řádu, dle něhož každý, kdo činí jménem právnické osoby úkony, musí prokázat své oprávnění. Bylo totiž zcela zřejmé, že SÚRAO byla oprávněna podat žádost o stanovení průzkumného území, jakož i to, kdo byl oprávněn za ni jednat. Jak vyplývá ze žalobou napadeného rozhodnutí, podání žádosti lze podřadit pod jeden z hlavních úkolů činnosti SÚRAO, jímž je dle § 26 odst. 3 písm. a) atomového zákona mimo jiné příprava výstavby úložiště radioaktivních odpadů. Jelikož tedy oprávnění SÚRAO vyplývá přímo ze zákona, nebylo nutné zakládat znění jejího statutu do správního spisu. Soud k tomu pro úplnost doplňuje, že SÚRAO byla zřízena dne 1. 6. 1997 rozhodnutím ministra průmyslu a obchodu č. 107/97, vydaným na základě § 26 atomového zákona. Podle § 51 odst. 1 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, (dále jen „zákon o majetku“), je SÚRAO organizační složkou státu a podle § 7 odst. 1 téhož zákona za stát právně jedná vedoucí organizační složky, jíž se toto právní jednání týká, pokud není stanoveno jinak. Ustanovení § 29 odst. 1 atomového zákona pak stanoví, že statutárním orgánem SÚRAO je její ředitel. Soud dále poznamenává, že ředitel SÚRAO ji při podání žádosti, jakož i v průběhu celého správního řízení v nyní projednávané věci řádně zastupoval.
38. Soud nepřisvědčil žalobcům v tvrzení o nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí z důvodu nevypořádání námitky, že z jednání naplňujícího skutkovou podstatu správního deliktu dle § 41 písm. f) atomového zákona nemůže vyplynout právně závazný úkon vedoucí k zahájení správního řízení. Jelikož ministr životního prostředí (na straně 4 a 5 napadeného rozhodnutí) dospěl v rámci vypořádání této námitky k závěru, že podání předmětné žádosti lze podřadit pod činnost spočívající v přípravě výstavby úložiště radioaktivních odpadů, kterou zákon SÚRAO ukládá, nemohl než uzavřít, že žádost byla podána v souladu s oprávněním SÚRAO, v souladu s ustanovením § 26 odst. 3 a 4 atomového zákona a že postup SÚRAO v dané věci byl také formálně schválen usnesením vlády č. 985 ze dne 18. 12. 2013.
39. Soud souhlasí se žalobci, že z podané žádosti SÚRAO není zcela zjevné, které etapy mají být jejím předmětem, jelikož na straně 4 předmětné žádosti se hovoří o etapě vyhledávání a geologicko-průzkumné, avšak z textu na straně 9 vyplývá, že bude provedena pouze úvodní etapa vyhledávání. Žalovaný tak měl, jak správně konstatovali žalobci, po obdržení žádosti vyzvat SÚRAO podle ustanovení § 45 odst. 2 správního řádu, aby svou žádost upřesnila v tom smyslu, pro kterou etapu či etapy geologických prací se domáhá stanovení průzkumného území. Z oznámení o zahájení správního řízení ze dne 12. 12. 2013 ovšem vyplývá, že předmětem zahájeného správního řízení je etapa vyhledávání. Z protokolu z ústního jednání ze dne 7. 8. 2014

vyplývá, že předmětem správního řízení je etapa vyhledávání a případné pokračování geologických prací další etapou bude předmětem nového správního řízení. Toto opomenutí žalovaného vyzvat SÚRAO podle ustanovení § 45 odst. 2 správního řádu ovšem nepředstavuje vadu, která by způsobila nezákonnost rozhodnutí žalovaného, natož žalobou napadeného rozhodnutí. Popsaná vada byla napravena, když v oznámení o zahájení správního řízení bylo jasně definováno, že předmětem správního řízení je pouze etapa vyhledávání, stejně jako v protokolu z ústního jednání ze dne 7. 8. 2014. Ministr životního prostředí pak v žalobou napadeném rozhodnutí uvedl, že v souladu s ustanovením § 37 odst. 1 správního řádu se podání posuzuje podle svého skutečného obsahu bez ohledu na to, jak je označeno a předmětná žádost SÚRAO splňovala všechny náležitosti stanovené v ustanovení § 45 správního řádu.

40. Nedůvodná je žalobní námitka, dle níž mělo dojít k porušení § 17 správního řádu, jakož i práva žalobců na vyjádření se k podkladům rozhodnutí.
41. Práva žalobců na vyjádření se k podkladům pro rozhodnutí porušena nebyla. Žalovaný spolu s oznámením o zahájení správního řízení ze dne 12. 12. 2013 vyzval účastníky řízení a dotčené orgány veřejné a státní správy o zaslání jejich stanoviska a poučil je o možnosti nahlédnout do podkladů k rozhodnutí. Součástí protokolu z ústního jednání ze dne 7. 8. 2014, při kterém všichni účastníci řízení měli možnost vyjádřit se, je pak seznam stanovisek dodaných ke dni ústního jednání poštou, nebo uplatněných při samotném ústním jednání; tento seznam byl zaslán všem přítomným na ústním jednání. Lze tak uzavřít, že žalovaný umožnil žalobcům vyjádřit se k podkladům pro rozhodnutí.
42. K námitce, že se žalobcům nepodařilo dohledat některé konkrétní dokumenty (a to Koncepti nakládání s radioaktivními odpady, usnesení vlády č. 487/2002 Sb. či Plán činnosti na rok 2014), soud uvádí následující. Listiny, ze kterých žalovaný i ministr životního prostředí ve svých rozhodnutích při posuzování předmětné žádosti vycházeli, jsou založeny ve správním spise. Kromě podání jednotlivých účastníků řízení se jedná například o vyjádření odboru životního prostředí Krajského úřadu Kraje Vysočina, Městyse Dolní Cerekev, České geologické služby, Obvodního báňského úřadu pro území krajů Libereckého a Vysočina aj. Oproti tomu dokumenty, jejichž doplnění do spisu požadovali žalobci, mají dle názoru soudu především vzdělávací charakter, nepředstavují tak podklady nezbytné k vydání rozhodnutí o žádosti o stanovení průzkumného území pro zvláštní zásahy do zemské kůry. Soud se ztotožnil se žalovaným, že takové dokumenty byly v žádosti o stanovení průzkumného území uvedeny pouze jako doplnění, jehož účelem bylo neodborné veřejnosti osvětlit danou problematiku. Poněvadž se tedy nejednalo o podklady pro vydání rozhodnutí ve smyslu § 50 správního řádu, je třeba odkaz žalobců na judikaturu Nejvyššího správního soudu ohledně nutnosti zachycení stavu internetové stránky označit za nepřipadný.
43. Žalovaný ve svém rozhodnutí dále konstatoval, že ze znění námitek žalobců je zřejmé, že se s obsahem předmětných dokumentů detailně seznámili.
44. Námitka o nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí z důvodu, že se ministr dostupností předmětných dokumentů nezabýval, je neopodstatněná. Ministr totiž na straně 11 napadeného rozhodnutí uvedl, že z odůvodnění rozhodnutí žalovaného vyplývá, na základě jakých podkladů žalovaný učinil své závěry, a doplnil, že SÚRAO splnila požadavky zákona pro stanovení průzkumného území. V tomto směru soud opětovně poukazuje na zásadu dvojinstančnosti správního řízení. Nebylo tedy pochybením, pokud ministr, který se ztotožnil s řešením dané otázky žalovaným, na jeho rozhodnutí pouze poukázal, aniž by znovu opakoval to, co již dříve bylo uvedeno.
45. Soud považuje za nutné zdůraznit, že žalobci se s předmětnými dokumenty seznámili, neboť jak v podaném rozkladu, tak následně v žalobě obsahem těchto dokumentů argumentovali; například na straně 13 podané žaloby uvedli, že „(...) *Plán činnosti SÚRAO pro rok 2014 ani usnesení vlády, kterým byl schválen, se nikterak vůči již podaným žádostem SÚRAO nevymezuje*“, na straně 15 pak

konstatovali, že „(...) uvedená koncepce ukládá do roku 2015 vybrat dvě finální lokality pro hlubinné úložiště, které budou zaneseny do územních plánů“. Ostatně žalobci dohledání dokumentů nepřímo potvrdili, když uvedli, že „skutečnost, zda se nakonec žalobci ke podkladům rozhodnutí „svou cestou“ dostali či nikoliv, nemůže na uvedené vadě řízení ničeho měnit“.

46. K žalobní námitce, že při rozhodování o stanovení průzkumného území nelze od etapy vyhledávací oddělit navazující etapu průzkumnou a námitce nedostatečného a nesprávného poměřování různých aspektů veřejných zájmů podle ustanovení § 4a odst. 6 geologického zákona, kterou v předcházejícím řízení městský soud shledal důvodnou, nyní uvádí následující. Touto námitkou se ke kasační stížnosti žalovaného zabýval Nejvyšší správní soud ve zrušujícím rozsudku, ve kterém nejprve upozornil, že se toutéž právní otázkou již zabýval v Rozsudku Čihadlo a v rozsudku ze dne 15. 8. 2019, č. j. 9 As 121/2018 - 47 (dále jen „Rozsudek Kraví Hora“), které se taktéž týkaly stanovení průzkumného území pro zjištění podmínek pro budování úložiště, byť v jiných lokalitách.
47. Argumentaci žalobců ohledně nesprávnosti a neaplikovatelnosti Rozsudku Čihadlo na nyní projednávanou věc Nejvyšší správní soud vyhodnotil jako zcela bezpředmětnou, a to s ohledem na v mezidobí vydaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ve věci vybudování úložiště v lokalitě Kraví Hora. V Rozsudku Kraví Hora totiž „Nejvyšší soud soublasně citoval předchozí závěry Rozsudku Čihadlo a opakovaně se tak vyslovil pro jednodušší posuzování podmínek pro geologický průzkum potenciálních lokalit pro vybudování hlubinného úložiště radioaktivního odpadu. Rozdíl v identitě žalobců a lokalit potenciálního úložiště přitom není překážkou pro užití právních názorů Rozsudků Čihadlo a Kraví Hora. Závěry obou zmíněných rozsudků plně dopadají na nyní projednávanou věc.“
48. Ke kasační námitce žalovaného ohledně nesprávné interpretace a aplikace § 4a geologického zákona městským soudem, Nejvyšší správní soud odkázal na Rozsudek Čihadlo, ve kterém již v bodu 33 uvedl (a v bodu rovněž 33 Rozsudku Kraví Hora zopakoval) následující:
- „(...) stavbu hlubinného úložiště je potřebné podle § 34 odst. 1 písm. b) zákona č. 44/1988 Sb. o ochraně a využití nerostného bohatství, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „horní zákon“), posuzovat jako jeden ze zvláštních zásahů do zemské kůry. Z druhého odstavce tohoto ustanovení vyplývá, že se na uvedené zásahy včetně vyhledávání a průzkumu přiměřeně použije § 11 horního zákona, který se jinak vztahuje na vyhledávání a průzkum ložisek vyhrazených nerostů a výhradních ložisek nevyhrazených nerostů a stanoví, že tuto činnost lze provádět jen na průzkumném území stanoveném podle zvláštního předpisu. Tímto předpisem je geologický zákon, konkrétně jeho ustanovení § 22a a § 4a. Ze znění § 22a geologického zákona plyne, že je při vyhledávání a průzkumu vhodné lokality pro zvláštní zásah do zemské kůry potřeba postupovat „obdobně“ jako by se jednalo o vyhledávání a průzkum výhradního ložiska, tj. v režimu podle § 4a geologického zákona.“*
49. V bodě 34 Rozsudku Kraví Hora pak Nejvyšší správní soud dodal, že „(...) vůdčím principem užití příslušných ustanovení geologického zákona je právě princip přiměřenosti. Zvláštní zásahy do zemské kůry jsou činností výrazně odlišnou od vyhledávání a průzkumu ložisek výhradních nerostů, činností relativně nově upravenou (zatímco dobývání nerostů je činností s dlouhou historií), užívají se při ní relativně nové technologie a činnost může sledovat jiné cíle z hlediska společenského i ekonomického. Je tedy pochopitelné, pokud se „pravidla hry“ dle geologického zákona pro průzkum a dobývání nerostů nepoužijí mechanicky, ale naopak „jen“ přiměřeně na zvláštní zásahy do zemské kůry ve smyslu § 34 odst. 1 horního zákona. Tímto prizmatem je třeba také korigovat výklad § 22a odst. 1 geologického zákona a slova obdobně, které je v tomto ustanovení poněkud nevhodně užito, přičemž nevhodnost je patrná z účelu právní úpravy a výslovného znění § 34 odst. 2 horního zákona.“
50. Nejvyšší správní soud proto přisvědčil žalovanému a uvedl, že „Na tzv. zvláštní zásahy do zemské kůry (mezi něž patří i zřizování, provoz, zajištění a likvidace zařízení pro ukládání radioaktivních a jiných odpadů v podzemních prostorech) nelze mechanicky a v plném rozsahu vztahovat ustanovení geologického zákona, která dopadají na průzkum a dobývání výhradních ložisek nerostů, jak nesprávně učinil městský soud v napadeném rozsudku.“

51. Poté Nejvyšší správní soud ve zrušujícím rozsudku uvedl, že „pokud jde o kasační námitku oprávněného nezohlednění následného využití území stěžovatelem, k této otázce se Nejvyšší správní soud také v rozsudcích Čibadlo (zejm. bod 43) a Kraví Hora vyjadřoval. Posuzování dalších veřejných zájmů by při stanovení průzkumného území bylo obvykle předčasné, neboť by bylo v mnoha ohledech hypotetické. Je zřejmé, že pokud při výrobě elektrické energie v jaderných elektrárnách vzniká radioaktivní materiál v podobě „vyhořelého“ jaderného paliva, případně pokud v souvislosti s jinými činnostmi vzniká jiný radioaktivní materiál, může být vhodným způsobem naložení s tímto materiálem jeho „trvalé“ (fakticky velmi dlouhodobé) uložení v horninovém bloku zemské kůry, jenž je k tomu svými geologickými a dalšími vlastnostmi způsobilý (není-li technicky možné či účelné radioaktivní materiál jinak zpracovat a dále využít). Je zcela logické, že hledání místa pro trvalé úložiště probíhá ve více navazujících etapách. Začne tipováním nadějných lokalit na základě dostupných geologických informací. Poté budou nadějné lokality podrobeny bližšímu zkoumání, jehož významnou součástí bude obvykle geologický průzkum na předtím stanoveném průzkumném území. Podle výsledků bližšího zkoumání a při zohlednění dalších relevantních hledisek bude nakonec vybrána jedna lokalita (případně více, bylo-li by to třeba) a v ní bude trvalé úložiště vybudováno“.
52. Dále Nejvyšší správní soud uvedl, že „ve fázi bližšího zkoumání nadějných lokalit obvykle není možno s jistotou říci, že konkrétní lokalita nebude pro trvalé úložiště vhodná s ohledem na zájmy obce, na jejímž území se nachází, či konkrétních tam žijících lidí. Výběr lokality pro trvalé úložiště musí být založen na posouzení řady kritérií, mezi nimiž nicméně klíčová budou kritéria opírající se o geologický průzkum všech nadějných lokalit a srovnávání jejich geologické parametry. Teprve budou-li známy parametry vhodnosti nadějných lokalit z hledisek geologických, dají se tyto parametry pro účely konečného výběru poměřovat s dalšími hledisky, mezi nimi i lokálními zájmy. Jinak řečeno, nejprve je nutno mít dostatek informací o míře geologické vhodnosti jednotlivých nadějných lokalit a teprve poté je možno na základě těchto informací provést konečný výběr“.
53. K místním komunitám v nadějných lokalitách Nejvyšší správní soud dále uvedl, že „zásadně nemají právo geologickému průzkumu a jiným způsobům zjišťování relevantních podkladů pro výběr bránit. Nemají právo „utnout již v zárodku“ úvahy o tom, že by případně lokalita na území jejich obce mohla být trvalým úložištěm. Trvalé úložiště je věcí veřejného zájmu vysoké míry důležitosti; pokud bude určitá lokalita při férovém zohlednění relevantních hledisek vybrána jako místo pro trvalé úložiště, musí se místní komunita ve prospěch tohoto veřejného zájmu „obětovat“. V České republice existují v nejrůznějších oblastech, mimo jiné i v souvislosti s mírovým využíváním jaderné energie, veřejné zájmy, které se vyznačují tím, že pro jejich dosažení se musí někdy „obětovat“ jiné zájmy, práva či hodnoty. Při poměrování protichůdných zájmů, práv a hodnot je třeba, aby všichni dotčení měli právo uplatnit svůj hlas, aby všechny relevantní argumenty byly pečlivě zváženy a aby protichůdné zájmy a hodnoty byly dotčeny, jen není-li zbytlí a pokud možno v co nejmenší míře, a újmy vzniklé dotčením byly patřičně kompenzovány. Nikdo však nemá právo prosazení veřejného zájmu, například vybudování trvalého úložiště, zabránit jen proto, že jeho případné negativní dopady nechce ve své blízkosti („not in my backyard“)!.
54. Na základě výše uvedeného Nejvyšší správní soud dospěl k tomu, že „ve fázi přípravy geologického průzkumu (stanovení průzkumného území) je tedy třeba brát v úvahu jen zájmy, jež by mohly být dotčeny samotným prováděním průzkumu. Jen pokud by již při přípravě průzkumu vyšlo najevo, že s největší pravděpodobností nebude možno v lokalitě, kde by měl průzkum proběhnout, trvalé úložiště vybudovat, je to důvodem k tomu, aby průzkumné území nebylo stanoveno a průzkum se neprovedl. Provádět geologický průzkum má totiž smysl jen v té lokalitě, kde naplnění účelu, pro který je prováděn, není vyloučeno. Důvodem pro závěr, že v určité nadějné lokalitě nelze trvalé úložiště vybudovat, a tedy není ani účelné provést průzkum, však rozhodně nemůže být toliko odpor místní komunity k tomuto záměru. Stejně tak tímto důvodem nemohou být stávající zvláštní přírodní hodnoty dané lokalitě či například to, že jde o klidné místo využívané k rekreaci. Nelze totiž vyloučit, že průzkum a srovnání jeho výsledků s průzkumy jiných nadějných lokalit ukáže, že právě tato lokalita je při celkovém poměření konkurujících si zájmů, práv a hodnot nejvhodnější k vybudování trvalého úložiště, a to i při zohlednění nutnosti „obětovat“ zvláštní přírodní hodnoty či zasáhnout do dosavadního způsobu využití místa.“
55. Městský soud považuje citované vypořádání Nejvyššího správního soudu za vyčerpávající, a proto ani tuto žalobní námitku neshledal důvodnou.

56. K namítanému nesprávnému posouzení veřejného zájmu vyjádřeného v referendu obcí Hojkov, Milíčov, Cejle a Nový Rychnov, soud uvádí následující. Referendum představuje nástroj přímé demokracie, který na komunální úrovni umožňuje vyjádřit se k otázce spadající do samostatné působnosti obce (srov. ustanovení § 6 zákona č. 22/2004 Sb. o místním referendu a o změně některých zákonů). V nyní projednávaném případě mělo nicméně referendum pouze tzv. konzultativní povahu, neboť tyto obce samy v řízení v rámci své samostatné působnosti nerozhodovaly; byly jedněmi z účastníků řízení o žádosti o stanovení průzkumného území. Lze tedy shrnout, že výsledek referenda zavázal orgány obce toliko v tom smyslu, aby zastupovaly zájem vyjádřený výsledkem konaného místního referenda. Ostatně k obdobnému názoru dospěl zdejší soud již v rozsudku ze dne 27. 6. 2013, čj. 11A 69/2010-52. Rovněž žalovaný při vypořádání této námítky z uvedeného právního názoru vycházel. Ve svém rozhodnutí uvedl, že nelze výsledek místních referend vztahovat pouze na vybudování úložiště. Tím, že občané vyslovili nesouhlas s vybudováním hlubinného úložiště, zcela jistě nesouhlasí ani s provedením průzkumu, který je pro to nutným předpokladem. Výsledky referenda proto nelze zcela pominout, ale je nutno je brát jako vyjádření určitého veřejného zájmu obce, ta by ho pak měla doplnit konkrétními argumenty a reálnými dopady na obec a její obyvatele. Dle názoru soudu tak nebylo povinností žalovaného a ministra životního prostředí vypořádat se ve správním řízení s výsledkem tohoto místního referenda, ale s veřejným zájmem obce, který budou na základě tohoto referenda představitelé obce ve správním řízení hájit.
57. K namítanému nesprávnému posouzení veřejného zájmu na ochraně obcí, u nichž nebyl získán jejich souhlas, soud odkazuje na vypořádání námítky v bodě 31. Žalovaný poukázal na schválení nového plánu činnosti, a to Plánu činnosti na rok 2014, který nahradil dosavadní plán z roku 2013 a dle kterého již není s ohledem na zamítavý postoj obcí jejich souhlas s podáním žádosti o stanovení průzkumného území požadován. Ministr k tomu poznamenal, že obce nemají právo veta a jejich nesouhlas automaticky neznamená důvod pro zamítnutí žádosti o stanovení průzkumného území pro zvláštní zásahy do zemské kůry. S odkazem na argumentaci uvedenou v rozhodnutí žalovaného dovedl, že na základě nesouhlasu obcí nelze zamítnout předmětnou žádost, neboť by se tímto postupem zmařila možnost zjistit na základě geologických prací ve všech lokalitách, které připadají podle SÚRAO v úvahu, jaké jsou jejich reálné předpoklady k tomu, aby v nich bylo případně vybudováno hlubinné úložiště.
58. K otázce posouzení veřejného zájmu na ochraně přírody a krajiny žalovaný zdůraznil, že v rámci posuzované etapy vyhledávání nebudou prováděny žádné technické práce ve smyslu § 2 písm. b) vyhlášky č. 369/2004 Sb., o projektování, provádění a vyhodnocování geologických prací, oznamování rizikových geofaktorů a o postupu při výpočtu zásob výhradních ložisek, (dále jen „vyhláška č. 369/2004 Sb.“), tj. práce spojené se zásahem do pozemku prováděné pomocí strojních mechanismů a zařízení. Vzhledem ke způsobu prováděných prací tak nemůže dojít k významnému ovlivnění veřejných zájmů chráněných zvláštními právními předpisy. K poměrování zájmu na ochraně přírody a krajiny se zájmem státu pak může dle žalovaného dojít až poté, co bude proveden geologický průzkum na všech lokalitách, na kterých bude stanoveno průzkumné území. Ministr se s tímto vypořádáním ztotožnil, neboť argumentaci žalovaného převzal do napadeného rozhodnutí. Soud souhlasí s tím, že stanovené průzkumné práce nejsou s veřejným zájmem na ochraně přírody a krajiny v rozporu, ovšem takový závěr již nevyplývá z napadeného rozhodnutí ve vztahu požadavků na ochranu přírody a krajiny a následného využití předmětného území. Jak již bylo konstatováno výše, na jednotlivé fáze přípravy výstavby hlubinného úložiště nelze nahlížet jako na samostatná řízení a bylo povinností správních orgánů poměřovat veřejný zájem na ochraně přírody a krajiny a veřejný zájem na vybudování hlubinného úložiště již při rozhodování o stanovení průzkumného území.
59. Soud nepřisvědčil namítanému nesprávnému posouzení veřejného zájmu na dodržování zásad činnosti správních orgánů. Jak správně konstatoval ministr v žalobou napadeném rozhodnutí, SÚRAO není orgánem veřejné moci, neboť jí není zákonem svěřena pravomoc autoritativně

rozhodovat o právech a povinnostech účastníků řízení či jinak zasahovat do jejich právní sféry. SÚRAO tak může vykonávat požadovanou činnost podle podané žádosti na základě rozhodnutí žalovaného podle geologického zákona stejně jako kterákoli jiná osoba, která splní podmínky požadované právními předpisy. Ministr doplnil, že žalovaný je povinen postupovat stejným způsobem při rozhodování o předmětné žádosti jako v případech jiných žadatelů.

60. Námitka, že správními orgány nashromážděné podklady neprokazují veřejný zájem na stanovení průzkumného území, není důvodná.
61. K námitce týkající se ustanovení § 26 atomového zákona – toho, že SÚRAO nepostupovala v souladu s Plánem činnosti na rok 2013, když si před podáním žádosti nevyžádala souhlasy dotčených obcí – soud nepovažuje za vhodné znovu opakovat argumentaci již dříve uvedenou, a proto pouze odkazuje na vypořádání námítky pod bodem 31 a násl. tohoto rozsudku. Přestože mají žalobci pravdu v tom, že ministr se na straně 8 napadeného rozhodnutí předmětu námítky nevěnuje, nelze pominout, že tuto námitku řádně vypořádal, a to především na straně 4 a 5 (v rámci vypořádání odvolací námítky č. 2); věnoval jí též jeden odstavec na straně 9.
62. K námitce týkající se Společné úmluvy o bezpečnosti při nakládání s vyhořelým palivem a o bezpečnosti při nakládání s radioaktivními odpady z roku 1997, soud uvádí, že žalovaný se poukazem na tuto úmluvu a vymezením jejích hlavních cílů, mezi něž se řadí též dosažení a udržování vysoké úrovně bezpečnosti při nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivními odpady, snažil osvětlit důležitost a význam veřejného zájmu státu, jenž spočívá ve vybudování hlubinného úložiště v místě, které zajišťuje co nejlepší izolaci vysoce radioaktivního odpadu a současně co nejvyšší bezpečnost.
63. K námitce týkající se Koncepce nakládání s radioaktivními odpady soud uvádí, že úkolem žalovaného a ministra životního prostředí bylo posoudit, zda žádost o stanovení průzkumného území v lokalitě Hrádek obsahuje všechny zákonné náležitosti, a následně porovnat jednotlivé veřejné zájmy, tj. řádně odůvodnit, zda některý jiný veřejný zájem nemůže převýšit zájem na dalším průzkumu a následném využití lokality. Správní orgány tedy nebyly oprávněny hodnotit stanovení průzkumných území pro zbývající šest kandidátních lokalit, ani jejich případný rozpor s touto koncepcí či jejím harmonogramem. Nadto však ministr v napadeném rozhodnutí doplnil, že Plánem činnosti na rok 2014 bylo SÚRAO uloženo v letech 2013 až 2015 podat návrh na stanovení průzkumného území pro sedm lokalit, v letech 2016 až 2018 provést ve vybraných čtyřech lokalitách další průzkum a v letech 2019 až 2025 provést finální výběr lokality pro vybudování hlubinného úložiště.
64. Odkazem na Politiku územního rozvoje, konkrétně na z ní vyplývající povinnost provést výběr dvou nejvhodnějších lokalit pro realizaci hlubinného úložiště do roku 2015, a to za účasti dotčených obcí, se žalovaný opětovně snažil upozornit na význam mezinárodního závazku, který na sebe Česká republika převzala a dle kterého je odpovědná za nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem, jenž na jejím území vznikl. Soud nesouhlasí s žalobci, že účast obcí, o níž Politika územního rozvoje hovoří, ve spojení s Plánem činnosti na rok 2013 je nutno interpretovat jako možnost ovlivnit výběr lokality nad rámec zákonného minima. Nelze totiž přehlédnout, že vláda (oproti roku 2013) schválením Plánu činnosti na rok 2014 svůj dosavadní přístup přehodnotila, když již nepokládá za nutné získání výslovného souhlasu obcí s žádostí o stanovení průzkumného území.
65. K námitce, dle níž se ministr v souladu se Směrnicí Euratom nezabýval možností uložení radioaktivního odpadu na území jiných států ani zajištěním účinné účasti veřejnosti na rozhodování o nakládání s vyhořelým palivem, soud uvádí, že dle čl. 4 Směrnice Euratom má každý členský stát konečnou odpovědnost za nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem, jež v tomto státě vznikly, přičemž radioaktivní odpad se uloží v tom členském státě, v němž vznikl, pokud nedojde k dohodě mezi dotčeným členským státem a jiným členským státem nebo třetí zemí za účelem využívání úložiště v jedné z těchto zemí. K takové dohodě nicméně

nedošlo. O uložení radioaktivního odpadu na území České republiky zbudováním hlubinného úložiště rozhodla vláda, která svými usneseními schválila Politiku územního rozvoje České republiky z roku 2008, jakož i Plány činnosti na rok 2013 a 2014, z nichž je tato skutečnost zcela zřejmá. Dle názoru soudu tak žalovaný ani ministr životního prostředí nebyli oprávněni toto její rozhodnutí jakkoli komentovat, natož zjišťovat, z jakých důvodů nedošlo k dohodě o uložení radioaktivních odpadů na území jiného státu, či zda k takovým jednáním ze strany České republiky vůbec došlo.

66. Soud nevyhověl návrhu žalobců na provedení důkazu tiskovou zprávou Ministerstva průmyslu a obchodu ani zprávami z internetových serverů, a to z důvodu nadbytečnosti. Navrhované důkazy by totiž do soudního řízení nepřinesly nic nového; skutečnost, zda žalovaný, resp. ministr dostatečně odůvodnili svůj závěr o převyšujícím veřejném zájmu státu na vybudování hlubinného úložiště nad jinými veřejnými zájmy, musí vyplývat z obsahu jejich rozhodnutí, nikoli z tiskových prohlášení.
67. Jelikož správní orgány nebyly již ve fázi žádosti o stanovení průzkumného území povinny zvažovat při poměřování veřejných zájmů podle § 4a odst. 6 geologického zákona míru zájmu na následném zamýšleném využití lokality, shledal soud v souladu s právním názorem Nejvyššího správního soudu žalobu nedůvodnou.
68. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn § 60 odst. 1 s. ř. s., neboť žalobci nebyli ve věci samé úspěšní, avšak úspěšnému žalovanému prokazatelné náklady řízení nad rámec běžných činností správního úřadu nevznikly.
69. Náklady vzniklé v souvislosti s plněním soudem uložené povinnosti zúčastněným osobám v řízení nevznikly a důvody hodné zvláštního zřetele soud neshledal, z tohoto důvodu soud osobám zúčastněným na řízení právo na náhradu nákladů řízení v souladu s § 60 odst. 5 s. ř. s. nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí nejsou přípustné opravné prostředky. To neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu nebo uplatňuje-li stěžovatel stížní body, které napadají závěry o otázkách, k nimž se Nejvyšší správní soud v předcházejícím zrušujícím rozsudku dosud nevyjadřoval – v tom případě je možno podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů po doručení rozhodnutí k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 20.08.2020

JUDr. Eva Pechová v.r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Sylvie Kosková